

PM angående Säve flygplats

Till: Infrastrukturminister Andreas Carlson

Avsändare:

Lars-Christer Andersson, Generalsekreterare, Kungliga Svenska Aeroklubben
Måns Theorin, Ordförande, Aeroklubben i Göteborg

Sammanfattning

Säve flygplats är idag en av Sveriges mest trafikerade flygplatser. Flygverksamheten vid Säve flygplats utgörs till största delen av samhällsviktigt flyg samt av pilotutbildning. Markägaren har beslutat att under 2024 stänga flygplatsen för flygplanstrafik i syfte att exploatera marken för verksamheter inom logistik och industri. Göteborgs kommun arbetar med detaljplaner för området med anledning av markägarens önskan att exploatera marken.

De samhällsviktiga verksamheter som hotas av flygplatsens nedläggning faller många inom statens ansvarsområden såsom militärt och civilt försvar samt krishantering. Infrastrukturen som flygplatsen utgör och tillhörande äldre militär infrastruktur har för staten ett mycket stort värde. Den omfattande pilotutbildning som i dag sker vid Säve flygplats har också stor betydelse för Sverige och borde därför vara av statligt intresse. Vi anser det därför vara brådskande att regeringen agerar för att undvika att infrastruktur och verksamheter vid Säve flygplats permanent förstörs.

Säve flygplats idag

Säve flygplats är en av de mest trafikerade flygplatserna i Sverige. Sett till antalet starter och landningar hamnar Säve flygplats inom topp 5 bland Sveriges flygplatser. Huvuddelen av flygrörelserna härrör från samhällsviktigt flyg eller pilotutbildning. Banans skick är mycket bra, bättre än de flesta av Swedavias banor. Andra uppgifter har förekommit i media. Banan är byggd med förstärkning för militär användning

Samhällsviktigt flygverksamhet

Vid Säve opererar förutom samhällsviktig helikopterverksamhet såsom polis-, ambulans och sjöräddningshelikoptrar även följande samhällsviktiga flygplansverksamheter:

- 414:e Hemvärnsunderättelsekompaniets flygtropp
- Sjöbevakning på uppdrag av Marinens sjöövervakningcentral
- Skogsbrandbevakning på uppdrag av Länsstyrelsen
- Frivilliga flygkårens flyginsatsgrupper (Särskilda flyguppdrag beställda av bl.a. MSB och kommuner vid tex naturkatastrofer)
- Storm Heliworks AB som genom avtal med MSB har sina helikoptrar i beredskap för skogsbrandbekämpning m.m. Storm flyger också helikoptrar för besiktning och underhåll av kraftledningsgator.

Pilotutbildning

Följande pilotutbildningsverksamhet förekommer idag vid Säve flygplats:

- Svensk pilotutbildning, SPU
Sveriges största flygskola som utbildar kommersiella piloter för både flygplan och helikoptrar.
- Två klubb-baserade flygskolor som utbildar privatpiloter.
Dessa piloter utgör rekryteringsbas för det ideellt drivna samhällsnyttiga flyget såsom skogsbrandbevakning, sjöövervakning och hemvärnsflyg
- Kontinuerlig vidareutbildning av helikopterpiloterna vid polis-, ambulans- och sjöräddningshelikoptrarna

Konsekvenser vid stängning av Säve flygplats

Konsekvenser för ideell samhällsviktig flygverksamhet

En ombasering av den samhällsviktiga flygplanstrafiken från Säve skulle till att börja med vara svår att genomföra då de flygfält som finns i närheten ofta är maximalt utnyttjade vad gäller hangarplatser och miljötillstånd. Landvetter flygplats har inget regeringsuppdrag att ta emot den aktuella trafiken. De piloter som idag sköter dessa verksamheter på ideell basis och som ofta är boende i storgöteborg skulle med hänsyn till inställetider inte kunna fortsätta driva verksamheterna. Sjöövervakningen har en stor fördel av att utgå från en kustnära flygplats för att kunna operera längre tid över havet. Att skogsbrandbevakningen över Göteborg och södra Bohuslän utgår från Göteborg är också betydelsefullt eftersom många terrängbränder orsakas av mänsklig aktivitet som är stor runt Göteborg.

Betydelse av pilotutbildning vid Säve flygplats

Flygskolan Svensk Pilotutbildning (SPU) som är baserad på Säve flygplats är den största flygskolan i Sverige som utbildar kommersiella piloter för flygplan och helikoptrar.

Verksamheten har därför stor betydelse för att förse de svenska flygbolagen med piloter. Eftersom elektriska regionala flygplan troligen kommer att vara verklighet inom en snar framtid så kommer behovet av piloter och pilotutbildning att öka.

Utbildningen av helikopterpiloter vid Säve är kritisk för att förse hela Sverige med piloter till de samhällsviktiga helikoptertrafiken i form av polis, ambulans och sjöräddningshelikoptrar.

När det gäller den klubb-baserade utbildningen av privatpiloter så är den nödvändig för att på sikt personalförsörja det samhällsviktiga ideella flyget.

Framtida betydelse för Säve flygplats

När de regionala eldrivna flygplanen börjar etablera sig kommer det finnas ett stort behov av en regional trafikflygplats i Göteborgsområdet. Att kunna ha denna trafik separerad från den internationella trafiken vid Landvetter kan ha stora fördelar. Att låta infrastrukturen vid Säve flygplats förstöras i dagsläget, när flygindustrin står inför elektrifieringsrevolutionen känns väldigt fel.

Säve flygplats militära betydelse

Som redan nämnts så är Säve en viktig bas för såväl hemvärnsflyg och sjöövervakning. Sjöövervakningen verkar skarpt på veckobasis även i fredstid. Förutom bevakning till havs så är denna verksamhet en viktig del i bevakningen av Göteborgs hamn i fredstid såväl som under kris eller krig.

Säve flygplats kan i militära sammanhang även användas för:

- Alternativ baseringsplats för stridsflyg
- Start- och landningsplats för större spaningsdrönare
- Tillsammans med Göteborgs hamn utgöra mottagningsplats för allierade styrkor

Bergshangarer

På Säve flygplats finns stora militära bergshangarer som är atombombssäkra och klarar mycket tunga angrepp. Allt väsentligt är intakt som tex fläktsystem, 70 ton tunga portar, och anläggningen kan återstartas med små insatser och på kort tid

Om landningsbanan bevaras kan bergshangarerna användas för exempelvis:

- Fortifikatoriskt skyddad lagring av förnödenheter, bränsle och ammunition.
- Förhandslagring av utrustning för allierade förband.

Vad regeringen bör göra

- Kontakta Göteborgs kommun och säkerställa att flygplatsen fortsätter att verka som flygplats och att säkra nuvarande verksamheter vid flygfältet; flygskolor, klubbverksamhet, kommersiell helikopterverksamhet etc
- Tillse att berörda myndigheter (Försvarmakten, MSB, Länsstyrelsen, etc) skriver skrivelser till Göteborgs kommun där det redogörs för Säves flygplats betydelse för staten.
- Utse infrastrukturen vid Säve flygplats till riksintresse för totalförsvaret och/eller för flygtrafiken.
- Genom Fortifikationsverket förvärva marken för Säve flygplats. Detta skulle förutom att säkra infrastrukturen för Försvarmaktens räkning samt även ge Försvarmakten möjlighet att nyttja kringliggande områden som övningsterräng. De militära förbanden i Göteborg har i dag mycket stor brist på övningsterräng och marken runt Säve flygplats har historiskt nyttjats till detta.
- Tillsammans med Försvarmakten utreda Säve flygplats roll att tillsammans med Göteborgs hamn verka som mottagnings och grupperingsplats för allierade och Nato-trupp
- Säve flygplats har historiskt haft en civil sida och en militär sida som delar rullbanor. Detta är en mycket bra lösning och bör återupprättas.